תנ״ך · אחרונים · מלבי״ם · נביאים

מלבי"ם על עובדיה

רבי מאיר ליבוש ב"ר יחיאל מיכל [מלבי"ם] וייזר

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

מלבי"ם על עובדיה

רבי מאיר ליבוש ב"ר יחיאל מיכל [מלבי"ם] וייזר

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/מלבים-על-עובדיה/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611160902 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
פסוק א 4
פסוק ב 4
פסוק ג 4
פסוק ד 4
פסוק ה 5
פסוק ו 5
פסוק ז 5
פסוק ח 5
פסוק ט 6
פסוק י 6
פסוק יא 6
פסוק יב 6
פסוק יג 6
פסוק יד 7
פסוק טו 7
פסוק טז 7
פסוק יז 7
פסוק יח 7
פסוק יט 8
פסוק כ 8
פסוק כא 8

פרק א

פסוק א

חזון עובדיה לאדום. הנה אדום הרעו לישראל בחורבן בית ראשון, שאז שמחו על מפלת ישראל ועל חורבן בית המקדש, אח"כ בחורבן בית שני שנחרבה ע"י הרומיים שהם נקראו בשם אדום על שעיר רומי התישבה מבני אדום, ועל שאח"כ נתיסדה אמונתם ע"י בני אדום, כמ"ש הרי"א בישעיה סי' ל"ד בראיות, וגם בני אדום שהכניס הורדוס בדת ישראל במילה וטבילה באו ועזרו על החורבן ונתהפכו לאויבים, ואח"כ התפשטה אמונתם הידועה ונקראו כל בעלי דתם בשם אדום, ותחתם סבלו ישראל גלות והריגות אין מספר במשך ימים רבים, ולעתיד יתאספו כל בעלי הדת ההיא לכבוש את א"י מיד ישמעאלים, כמבואר בנבואת יחזקאל על ענין גוג ומגוג בסי' ל"ב ובסי' ל"ח ל"ט, כמש"ש, ואז יתאספו כל בני ישמעאל אשר במזרח לנקום נקמת אחיהם, ועז"א **הנה שמועה שמענו** (ר"ל אני ויתר הנביאים כי כמה נביאים נבאו על מפלת אדום) **מאת ה'**, שהודיע זה בנבואה, וגם **ציר בגוים שולח** הם השלוחים שילכו בין הישמעאלים שיזרזו זא"ז לאמר **קומו ונקומה עליה למלחמה**":

פסוק ב

הנה. ע"ז מתמה **הלא קטן נתתיך בגוים** שהאומה בני אדום שישבו בהר שעיר בימי הנביאים היה גוי קטן, וגם **בזוי מאד** ולמה יצטרך אסיפת כל הגוים נגד אומה קטנה, ואיך יתעוררו להלחם על אומה בזויה?, משיב.

פסוק ג

זדון לבך השיאך. ע"י זדון לבך שזדה בעניני האמונה לדבר על ה' תועה, ותוארים מגונים, זה השיא אותה עד שאתה **שוכני בחגוי סלע מרום שבתו**, שעלית לישב במרומו של עולם, **ואומר בלבו מי יורידני ארץ**, ר"ל שע"י שהאמונה הזאת תתפשט מאוד עי"כ תתנשא מלכות אדום באחרית הימים עד שלא תירא משום אדם, וה' משיב לה, דע כי גם.

פסוק ד

אם תגביה כנשר. וגם אם **תגביה בין כוכבים**, אומר אני לך **שים קנך** שמה! כדי **שמשם אורידך נאום ה'**. כי הנופל ממקום נמוך אינו מסוכן כ"כ, ולכן אצוה שתשים קנך בין כוכבים כדי שתגדיל מפלתך, כמי שרוצה להפיל את אויבו ומעלהו למקום גבוה כדי שיפילו משם אל העומק ותשבר מפרקתו, ונבואה זו היא עתידה שבאחרית הימים תגדל מלכות אדום ותגבה למעלה ראש ומשם יוריד אותה ה' אל עמק יהושפט:

פסוק ה

אם. אחרי שהתחיל לנבאות את העתיד לבא על אדום באחרית הימים, שב להודיע ג"כ מה שיקרה להם בזמן קודם, שבאו אויבים לארצם ושללוהו ובזזוהו, וכבר בארתי (ישעיה סי' כ"א וירמיה סי' מ"ט) שצייר ענין מפלתם אז, שאנשי בריתו השיאוהו שילך למלחמה חוץ לארצו על שכניו, ובעת שהיה חוץ לארצו נכנסו אויבים במדינתו והחריבו את הכל, עפ"ז ידמה את האויבים כגנבים שנכנסים בסתר שלא בידיעת בעה"ב, ושואל הלא **אם באו לך גנבים איך נדמית** וישנת, ויותר מזה **אם באו לך שודדי לילה**, שהשודדים משמיעים קול רעש יותר מן הגנבים, איך נדמית בשינה ולא הרגשת, **הלא יגנבו דים** ולמה לא הקיצות משנתך לגרש אותם? מוסיף לאמר **אם בוצרים באו לך** שהם באים בשדה שאין בעל הבית שם, כי כן לא היית במקום שבאו השודדים, הלא אשאל **הלא ישאירו** עוללות כיון שיראים פן יבא בעה"ב ולא יקצרו את הכל, וא"כ אשאל.

פסוק ו

איך נחפשו עשו. שיעור הכתוב עשו! (הוא שם הקריאה) איך נחפשו ונבעו ונתגלו מצפוניו, שהלא הבאים בגניבה אין להם עת לחפש אחר כל המצפונים בלא פחד, ואיך היה זה שהאויבים לא פחדו כלל שיבאו בני אדום ויעמדו נגדם?:

פסוק ז

עד. משיב שזה היה ע"י תחבולה **שכל אנשי בריתך שלחוך** ולוו אותך **עד הגבול** שתצא מגבול ארצך להלחם עם האויב והם הלכו אתך לעזרך (באשר הם אנשי הברית שמחוייבים לעזרך במלחמה), אבל לא עזרו אותך במלחמה רק מה שהלכו אתך עד הגבול ושם הניחו אותך שתלחם לבדך, **ואנשי שלומך** הם **השיאוך**, שהסירו מלבך המורא כדי שתהיה טרוד במלחמה ועי"כ **יכלו לך**, (**ואנשי**) **לחמך** היינו האוכלים בלחמך הם **שמו מזור תחתיך**, כאילו רצו לרפאות המכה והמזור יעמוד תחתיך והוא יהיה במקומך להציל את ארצך מני צר, אבל **אין תבונה בו** במזור הזה:

פסוק ח

הלא. אחר שהציע מה שיקרה לאדום קודם שיבואו הימים האחרונים המיועדים לחורבנו, כמו מה שנחרב אדום ע"י נ"נ וע"י הורדוס וכדומה, יאמר כי כ"ז לא ישוה אל מה שיהיה ביום ההוא הנזכר למעלה, במ"ש שמועה שמענו מאת ה' שהוא בעת קץ, **כי ביום ההוא! והאבדתי חכמים מאדום**, שכל החרבנות שיהיה לו בימי הבינים ימצאו באדום חכמים, ובהר עשו (שממליץ על עיר המלוכה) ימצאו נבונים ובכל ארץ אדום

ימצאו גבורי חיל, אבל ביום ההוא המיועד יאבדו חכמים מכלל אדום, ותבונה תאבד מהר עשו שהיא עיר מושב הראש של אדום שהיא רומי זערתא:

פסוק ט

וחתו. שיעור הכתוב **וחתו גבוריך תימן מקטל**, שיפול מורך בלב גבוריו, ועי"כ **יכרת איש מהר עשו**, כי לא יהיה להם לא עצה ולא גבורה למלחמה:

פסוק י

מחמס. באר שכ"ז יגיע להם ע"י החמס שעשו ליעקב, שעי"ז **תכסך בושה** בחורבנות שעברו, ולבסוף **ונכרת לעולם** בחורבן העתיד שיהיה נצחי:

פסוק יא

ביום. מפרש כי תחלה בחורבן ראשון לא היו הם המחריבים, רק **שעמדו מנגד ביום שבות זרים חילו**, וקרא לחיל נ"נ זרים נגד הרומיים שקראם נכרים, שהנכרי הוא יותר מן הזר ומארץ אחרת, וכן היו הרומיים נכרים בערך הכשדים שהיו קרובים יותר לא"י, ובעת **נכרים באו שעריו** שהוא בחורבן השני שהיה ע"י הרומיים **ועל ירושלים ידו גורל** מי ומי יהיה המהרס חומת בית המקדש, אז **גם אתה** היית **כאחד מהם**, שאז בני אדום שנכנסו תחלה בדת ישראל בימי הורדוס נתהפכו להם לצרים והיו נגד ישראל:

פסוק יב

ואל תרא. עתה חושב העול שעשו מדרגה אחר מדרגה, הלא מהראוי היה **לבל תרא ביום אחיך ביום נכרו** ביום נעשה אחיך לך כנכרי ושחתת ברית אחים, היה ראוי שתמנע עצמך מלראות יום ההוא, ועכ"פ היה ראוי **שלא תשמח לבני יהודה**, ועכ"פ היה ראוי **שלא תגדיל פיך** ולא תוציא השמחה שבלב אל הפה לדבר לעג ובוז, וכ"ז ידבר על מה שעשו בחורבן ראשון שהיו שמחים ולועגים על מפלת ישראל והיו מגדילים בפיהם את החורבן, כמ"ש האומרים ערו ערו עד היסוד בה:

פסוק יג

אל תבא. עתה חושב מה שעשו בבית שני שהוא גרוע מן הקודם, שבאו בעצמם ועזרו להחריב, ובעת שנכרים באו שעריו שהם הרומיים היה ראוי **שאל תבא גם אתה בשער עמי** עם המחריבים, ואם באת, היה ראוי **שאל תרא גם אתה ברעתו** להזכיר רעתם ועונותיהם וללמד עליהם חובה, ועכ"פ היה ראוי **שאל תשלחנה** (ידיך) **בחילו** לבוז את שללם:

פסוק יד

ואל. ועכ"פ היה ראוי **בל תעמד על הפרק להכרית את הפליטים** ועכ"פ **שבל תסגר שרידיו** אשר שרדו מהם בארצך, בל תסגר עבד אל אדוניו אשר ינצל אליך מעם אדוניו, וגם מרמז ע"מ שעשו להם אחר החורבן שתחלה ראו ברעת ישראל והיו מקטרגים עליהם, ואחר שגברו האדומים והתפשטה אמונתם התחילו לבוז חיל ישראל בכל פעם, ואח"כ התחילו להכרית את הפליטים ע"י הגזירות והגירושין והשמדות, ואח"כ הרגו את האנוסים אשר שרדו בתוכם והסגירו אותם לעוצר ולמשפט לענוים קשים:

פסוק טו

כי קרוב. היום המיועד מאת ה' על כל הגוים לשלם על רעתם הוא קרוב, ואז תקבלו תשלומין בכפל, **א**] על המעשים, שעז"א **כאשר עשית יעשה לך**, **ב**] כפי הגמול שגדר הגמול הוא התפעליות האיבה והקנאה שעל פיו עשית את המעשה, שעז"א **גמולך ישוב בראשך** כמ"ש יחזקאל ל"ה ועשיתי כאפך וכקנאתך אשר עשית משנאתך בם:

פסוק טז

כי. מוסב על מליצת ירמיה (סי' כ"ה) קח את כוס יין החמה הזאת והשקית אותו את כל הגוים, ואמר (שם סי' מ"ט) אצל מפלת אדום הנה אשר אין משפטם לשתות הכוס שתו ישתו ואתה הוא נקה תנקה לא תנקה כי שתה תשתה, וז"ש **כי כאשר שתיתם על הר קדשי** כי שם השקה הנביא אותם את כוס החמה כן **ישתו כל הגוים תמיד** כי יעברו עליהם חורבנות רבות במשך עתים וימים בתמידות, עד שבאחרית הימים **ישתו ולעו** והיו כלא היו כי יבטל מציאותם לגמרי:

פסוק יז

ובהר ציון. אחר שכמה אומות שהיו ממחריבי הארץ יכלו ויאבד זכרם אז **תהיה פליטה בהר ציון** ונדחי ישראל יתקבצו שם מעט מעט, (כמ"ש בפי' ישעיה סס"ה על בטרם תחיל ילדה).

והיה קדש. ובית יעקב יירשו את ירושתם:

פסוק יח

והיה. ואז תהיה מלחמת גוג ומגוג, ואז **יהיה בית יעקב אש** הבוער מקרוב, **ובית יוסף** יהיה **כלהבה** הבוער מרחוק יותר מן האש, כי משיח בן יוסף יעשה חיל אז, או מפני שעשרת השבטים לא יהיו עדיין כולם בא"י ויהיו עוד מרחוק, **ובית עשו יהיה כקש** אשר בהריחו אש יאכל קש אחד את חברו כן יאבדו זא"ז במלחמת גוג כאשר התבאר ביחזקאל ל"ח עד שלא יהיה שריד לבית עשו:

פסוק יט

וירשו הנגב את הר עשו. בצד הדרומי של א"י יקחו ירושה את הר עשו, שהיה מדרום לא"י ועתה תתרחב א"י בצד דרום כמו שבארתי ביחזקאל סי' מ"ז שארץ אדום ועמון ומואב יכנסו בגבול הארץ, ובצד **השפלה** יירשו **את פלשתים**, שהוא במערב א"י, שערי פלשתים היו בשפלה כמבואר ביהושע סי' ט"ו, **וירשו את שדה אפרים** בצד מזרח תתרחב הגבול בעבר הירדן הלאה, וזה קרא שדה אפרים שהשדה ימליץ כל מה שהוא חוץ לישוב, ועבר הירדן היה מגביל נגד אפרים כמבואר ביהושע סי' ט"ז ומבואר (שמואל ב' י"ח) שיער אפרים נמשך עד לעבר הירדן המזרחי, ששם לחמו אנשי דוד עם אנשי אבשלום עיי"ש.

ובנימין יירש את הגלעד. מבואר ביחזקאל שבנימין ירש אז בצד צפון לירושלים של עכשיו, ונחלתם תתפשט במזרח בעבר הירדן והגלעד יפול בחלקם:

פסוק כ

וגלות החל הזה. התבאר ביחזקאל סי' מ"ז שבני דן הם יירשו לעתיד את צור וצידון שיתוסף לא"י, ובני דן הם גלו קודם כל השבטים כי הם ישבו חוץ לא"י, ע"כ קראם גלות החל, הם יירשו אשר לכנענים שהם צור וצידון כמ"ש ה' צוה אל כנען (ישעיהו כ"ג:י"א) שכיון על צור, **עד צרפת** אשר לצידון (מלכים כ"א).

וגלות ירושלים ירשו את ערי הנגב. שהם חלק יהודה ובנימין, שיירשו במקומם, כמו שהתבאר ביחזקאל סי' מ"ז מ"ח שיהודה ובנימין יקחו מנגב לא"י והם היו גולי ירושלים, והתישבו אח"כ בספרד:

פסוק כא

ועלו מושעים. ואז תתחיל מלחמת גוג ומגוג ויתגלו שני המשיחים בן יוסף ובן דוד ושבעה רועים שיושיעו את ישראל, והם יעלו לשפוט את הר עשו, ואז והיתה לה' המלוכה ויקבלו כולם את עול מלכות שמים במהרה בימינו: